

Notes impertinents (XIII) El "meu" vell Kirk Douglas

Antoni Serra

*Cautivos
del mal.*

El passat mes d'abril —diuen, els entesos, que ens trobam ja en època primaveral— l'he pogut superar, si em permeten de dir-ho, entre més que sobrades mostres de corrupció i de desvergonyiment polític-social, gràcies a la lectura de la novel·la pòstuma de Truman Capote (*Summer Crossing*, que no m'ha fet el pes, no sé si influenciat pel record de *The Grass Harp* i *Music for Chameleons*), al centenari del naixement de Samuel Beckett que m'ha abocat a una nova lectura crítica de la seva obra (sobretot *L'innommable*) i també al fet que vaig veure per primer cop, dins la solitud del meu estudi convertit en "petit" cinema, la pel·lícula *The Lies Boys Tell* (1994) interpretada pel meu "amic" dels temps heroics, Kirk Douglas.

El cert és que vaig localitzar en un d'aquests magatzems d'homogeneïtzació gastronòmicocultural, el film dirigit per Tom McLoughlin, és clar que enllaunat en un dvd i, d'immediat, atrapat per la curiositat (no n'havia sentit parlar mai, d'ell, i a la propaganda que figura a la capsa protectora ni tan sols es fa referència a l'any de la producció), el vaig visionar a la petita pantalla. Em va sorprendre, bé és cert. No és una gran pel·lícula —no cal que ens enganyem—, malgrat que la temàtica no deixa de ser interessant i fins i tot engrescadora, però al meu

gust —fal·libre com tots els gustos— resulta excessivament literària, superficialment literària si he de dir la veritat, o sigui: amb la comoditat frívola de les "bones i santes intencions", i amb elements de creació cinematogràfica que voregen el sentimentalisme, sinó el melodrama. No és el tipus de films que m'apassionen. Però així i tot, manté una certa dignitat aquesta història del vell que s'entesta a morir al llit on va néixer i que per arribar-hi, al llit, acompanyat per un fill un xic tarambana (no sé si qualificar-lo de pròdig), viu una sèrie d'aventures relacionades amb el seu passat. Malgrat la pobresa intel·lectual de l'obra, seria injust si no assenyalàs que la interpretació de Douglas (el vell i moribund Ed Reece de la història) és d'una professionalitat admirable i envejable...

Kirk Douglas és un dels grans actors de la cinematografia de tots els temps, com ho són —amb la dimensió i personalitats pròpies, intransferibles de cadascun d'ells— Charles Laughton, James Mason, George Sanders, Burt Lancaster, Charles Coburn o Edward G. Robinson, entre d'altres. Un actor, Douglas, que mai et deixa indiferent, fins i tot quan fa de viking en aquell film deliciós —i d'aventures— de Fleischer, *The Vikings*, el recorden? I ja no parlem quan es converteix en el Van Gog de Minnelli,

Lust For Life. O en la magistral pel·lícula d'Sturges, *Gunfight at the O. K. Corral*, que nosaltres vàrem veure amb el títol castellà de *Duelo de titanes*. La filmografia de Douglas és diversa, complexa, a vegades contradictòria, amb millors o més fluïxes pel·lícules dirigides per magistrals realitzadors (Billy Wilder, tenen present *The Big Carnival?*, Hawks, Vidor, Kubrick, què me'n diuen d'*Spartacus?*, o Huston) i d'altres que no han aconseguit un espai gaire rellevant dins la història del setè art. Però ell, sempre se'n surt incòlume, dels personatges al que dona vida. ¿Em permeten, amics de l'impossible cinematogràfic, que citi films com *Man Without a Star*, *The Devil's Disciple* o *Paris brûle-t-il?* Gràcies.

En aquests moments de cerimònies de confusió que ens proposa, a tothora, la societat postmoderna, amb l'adoració del màrqueting per actors d'encefalograma pla —com el mateix fill de Kirk, Michael: hamburguesa *light* de qualsevol establiment MacDonal'd's—, retrobar-te amb un Douglas, encara que sigui amb el de *The Last Train From Gun Hill* (el film és de 1959, han passat quaranta-

set anys!), t'adones que la cinematografia té sentit i que la "modernor" malentesa (no és el mateix que "modernitat") no aconseguirà acabar amb l'art verader (cinematogràfic, literari, pictòric), malgrat tots els seus intents de banalització i vacuïtat.

Es per això, tal vegada, que sempre he preferit una Marie Dressler o una Brigitte Helm a una Diana Dors o una Doris Day... i un Kirk Douglas a un Rock Hudson (o Stan Laurel i Oliver Hardy abans que Bud Abbott i Lou Costello, i no parlem de l'inefable Bob Hope!). Vet aquí per què som lliures, o no? Perquè encara tenim capacitat de poder elegir entre el que és vida (poder creatiu) i el que és mort (higiènica mòmia de cautxú), entre follia imaginativa i mimetisme esclavitzat conservat en formol de piscina d'hospital clínic. ¿Vostès que prefereixen? Jo, la indisciplina rebel i una certa incredulitat anàrquica... I aquell poema de Pessoa, escrit entre fumassa de tabac:

*O homen não é um animal:
É uma carne inteligente,
Embora às vezes doente.*